

Verbeter de kwaliteit van het democratisch samenspel in uw gemeente: doe mee met de pilot INTERVISITATIE!

De kwaliteit van de lokale democratie is in Nederland niet vastgelegd in normen of wetten. Hoe je een goed democratisch proces organiseert is maatwerk. Slechts circa 15% van de participatieprocessen wordt geëvalueerd. Om te stimuleren dat gemeenten meer systematisch werken aan de kwaliteit van het democratisch samenspel is een nieuw instrument ontwikkeld.

Intervisitatie is een samenvoeging van intervisie (tussen gemeenten) en visitatie. Het is een nieuw instrument voor gemeenten die willen leren en verbeteren met betrekking tot de kwaliteit van hun lokaal democratisch samenspel. Het is minder vrijblijvend dan een intervisie maar ook minder oordelend dan een visitatie.

Thematische verdieping

Het proces begint met de keuze voor een centraal thema voor de intervisitatie. Een thema binnen het lokaal democratisch samenspel waar met zoekt naar verbeteringen. Denk bijvoorbeeld aan:

- De inrichting/beheer van de fysieke omgeving
- Zorg en zelfredzaamheid in het sociaal domein
- Een meer inclusieve democratie
- Inrichting binnengemeentelijke democratie: dorps- of wijkdemocratie
- Vernieuwing in rol en werkwijze gemeenteraad

De zelfanalyse

Het leren start met een analyse en reflectie van de actoren in de gemeente (raad, college en de ambtenaren) en de partners (bewoners, bedrijven en instellingen) die op het terrein van het thema een rol spelen. Voor deze zelfanalyse is een vaste structuur ontwikkeld met een handreiking en tips. Er wordt in ieder geval gereflecteerd op de proceskwaliteit, de democratische kwaliteit en het lerend vermogen (sociaal kapitaal). Er kan ook gebruik worden gemaakt van de resultaten van de Quick Scan Lokale Democratie. De deelnemende gemeenten bepalen samen welke eisen ze verder aan de zelfanalyse willen stellen. De zelfanalyses worden opgestuurd aan de intervisitatiecommissie.

Reflectie en advies van een intervisitatiecommissie

De deelnemende gemeenten stellen zelf een intervisitatiecommissie samen die een dag op bezoek komt bij de gemeente. Door de zelfanalyses kan de commissie snel inzoomen op witte vlekken, kansen en tegenstrijdigheden. De commissie stelt vragen aan verschillende groepen binnen de gemeente, reflecteert en geeft advies.

Verbeteragenda

Na de gesprekken met de intervisitatie commissie maakt de gemeente met haar partners een

eigen verbeteragenda met concrete actiepunten.

Samenstelling van de intervisatiecommissie

De samenstelling van de intervisatiecommissie wordt bepaald met de betrokken gemeenten en is afhankelijk van het centrale thema. Het is een mix van bestuurlijke, praktische en wetenschappelijke kennis en ervaring. Denk aan een burgemeester of wethouder, de gemeentesecretaris, een gemeenteraadslid, de griffier en een actieve bewoner uit deelnemende gemeenten, voorgezet door een onafhankelijk voorzitter en ondersteund door een onafhankelijke secretaris.

Het intervisatieproces in 7 stappen

1. De gemeente kiest zelf een thema waarbij wordt gezocht naar verbetering van de democratie
2. Een groep van minimaal 5 gemeenten vormt samen een intervisatie. Dat kan rondom hetzelfde thema, maar ook regionaal of met vergelijkbare gemeenten.
3. De gemeenten stellen gezamenlijk een intervisatiecommissie samen met daarin collega's uit hun eigen gemeenten, aangevuld met een onafhankelijk voorzitter en secretaris
4. Alle deelnemende gemeenten doen een zelfanalyse over de proceskwaliteit, de democratische kwaliteit en het lerend vermogen (sociaal kapitaal)
5. De intervisatiecommissie komt bij alle deelnemende gemeenten een dag op bezoek om de bevindingen van de zelfanalyses te bespreken met verschillende groepen binnen de gemeente. Op basis daarvan formuleert de intervisatiecommissie een advies voor de gemeente.
6. De gemeente formuleert op basis van de zelfanalyse en het advies van de intervisatiecomm zelf een verbeteragenda.
7. Die verbeteragenda wordt na een jaar geëvalueerd.

Dit proces duurt ca. een half jaar en wordt ondersteund door een intervisatiebureau en de VNG.

Wat levert het op?

Een inspirerend leerproces met collega's uit andere gemeenten. Een zelfkritische analyse, aangevuld met een stevig advies over een thema waar uw gemeente zoekende is. Een verbeteragenda met concrete actiepunten, die vervolgens na een jaar geëvalueerd wordt op "wat gaat goed", "wat kan beter" en "wat moet anders".

Gezocht: testgemeenten voor 3 pilots

In 2020 starten we met 3 pilots rondom 3 thema's of regio's. Wil uw gemeente:

- Leren van/met andere gemeenten?
- Systematisch werken aan verbetering democratisch samenspel?
- Een verdiepende analyse en reflectie van een democratisch thema?
- Een stevig advies van een externe commissie vanuit collega-gemeenten?

Meld uw gemeente dan aan voor een pilot. We starten 3 pilots met minimaal 5 gemeenten per pilot. Het is een pilot, dus het is zelf ook een leerproces. De drie pilots worden vergeleken om de methodiek aan te passen en het instrument verder te ontwikkelen.

Elke gemeente kan meedoen. Maar... de deelnemende gemeenten willen leren, experimenteren en vernieuwen, en moeten bovenal bereid zijn om kritisch naar zichzelf te kijken.

Meer weten?

Wil uw gemeenten meedoen met een pilot? Of heeft u vragen over de intervisatie?

Neem dan contact op met Jornt van Zuylen via jornt.zuylen@vng.nl of 06 11 79 44 03.